

Fundacja Fabian Digital
ul. Mikołaja Kopernika 14,
40-064 Katowice

www.fabiandigital.org
kontakt@fabiandigital.org
tel. 726 384 590

KRS: 0001241828
NIP: 6343072031
REGON: 544798287

Katowice, dnia 28 czerwca 2026 r.

FFD-O/1/2026/430

Pani Małgorzata Lorek
Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych
Aleja Jana Pawła II 13,
00-828 Warszawa
AE:PL-20012-50011-SAVUD-30

WNIOSEK O ZAJĘCIE OFICJALNEGO STANOWISKA

w sprawie wykluczenia i dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (nr w wykazie prac legislacyjnych: 117, link: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12410056>).

Szanowna Pani Prezes,

Działając w imieniu **Fundacji Fabian Digital** – organizacji pozarządowej działającej w zakresie cyfryzacji, ochrony praw człowieka, uczniów oraz środowisk edukacyjnych i zawodowych, a także inicjatora oficjalnej petycji do Parlamentu Europejskiego oraz skargi do Komisji Europejskiej (ref. CHAP 93863) – zwracam się do Pani z prośbą o zajęcie w przedmiotowej sprawie oficjalnego stanowiska przez Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i przekazanie go do Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz bezpośrednio do naszej Fundacji.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wyżej wymienionym projektem rozporządzenia zamierza wprowadzić zakaz podchodzenia do egzaminów klasyfikacyjnych w formie zdalnej (przy użyciu środków komunikacji na odległość), nakazując ich realizację wyłącznie w formie stacjonarnej na terenie placówki oświatowej.

Budzi nasz głęboki niepokój, że na obecnym etapie projekt zdaje się nie uwzględniać specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co może doprowadzić do niezamierzonego, lecz dotkliwego wykluczenia tej grupy. W imieniu tysięcy zaniepokojonych obywateli, wyrażamy stanowczy sprzeciw wobec tych planów. Poniżej przedstawiamy obszernie, merytoryczne, prawne i przede wszystkim ludzkie uzasadnienie naszego stanowiska, dowodzące, jakie negatywne skutki przyniesie ta regulacja.

I. Wątpliwości prawne i konstytucyjne wokół projektu

Argumentacja resortu edukacji opiera się na błędnym twierdzeniu, że skoro obecna ustawa Prawo oświatowe wprost nie wskazuje możliwości zdawania egzaminów w formie online, to znaczy, że jest to zakazane. Taka interpretacja stanowi zaprzeczenie fundamentalnej rzymskiej paremii: *quod lege non prohibitum, licitum est* („co nie jest prawem zakazane, jest dozwolone”).

Zgodnie z opiniami prawnymi poważanych ekspertów, w tym rozbudowanymi ekspertyzami dr. hab. Mateusza Pilicha, profesora Uniwersytetu Warszawskiego na Wydziale Prawa i Administracji, prawo w demokratycznym państwie nie działa w ten sposób. Art. 31 ust. 2 Konstytucji RP gwarantuje: „**Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje**”. Skoro ustawa – Prawo oświatowe w żadnym miejscu nie nakazuje osobistego, fizycznego stawiennictwa na egzaminie klasyfikacyjnym, wprowadzenie takiego nakazu w drodze rozporządzenia budzi daleko idące wątpliwości konstytucjonalistów.

Ustawodawca celowo pozostawił swobodę dyrektorom szkół, nie określając wąskich wymogów terytorialnych dla egzaminów klasyfikacyjnych. Stanowi to kontrast dla precyzyjnie opisanych procedur egzaminu maturalnego czy ósmoklasisty, w których szczegółowo uregulowano np. kwestię losowania stolików. Warto pamiętać, że ograniczenie konstytucyjnych praw i wolności – w tym prawa do nauki, art. 70 ust. 1 Konstytucji RP – może nastąpić wyłącznie w drodze ustawy, a nie rozporządzenia.

Ministerstwo Edukacji Narodowej zdaje się ignorować historię legislacyjną własnego resortu. W 2022 roku ówczesne władze próbowały wprowadzić zakaz egzaminów online drogą ustawową (tzw. Lex Czarnek 2.0, druk sejmowy nr 2710). Ustawa ta została zawetowana przez Prezydenta RP po sprzeciwie społecznym w masowej skali. Petycję w tej sprawie podpisało ponad 14 tysięcy osób - https://www.petycjeonline.com/w_obronie_edukacji_domowej (dostęp 28.06.2026 r., 20:41). Dzisiejsze działania MEN to próba ominięcia procesu ustawodawczego i wprowadzenia przepisów, które już raz zostały przez Głowę Państwa i społeczeństwo odrzucone.

II. Dotknięcie dzieci z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi

W edukacji domowej uczy się obecnie w Polsce około 61 tysięcy uczniów. Projektowane przepisy rozporządzenia **w ogóle nie zawierają żadnych zapisów przewidujących wsparcie, pomoc czy awaryjną ścieżkę weryfikacji wiedzy na odległość dla osób ciężko chorych i niepełnosprawnych**. Brak możliwości zdawania egzaminów online to znaczący problem.

Regulacja ta ingeruje bezpośrednio w życie osób, u których zdiagnozowano m.in.:

- niepełnosprawności ruchowe,

- niepełnosprawności sprzężone,
- choroby onkologiczne,
- stwardnienie rozsiane (SM),
- stan po próbach suicydalnych (samobójczych) oraz skłonności do samookaleczania,
- spektrum autyzmu (w tym Zespół Aspergera),
- ADHD,
- ciężkie choroby nerek (w tym osoby dializowane) oraz pacjentów oczekujących na przeszczepy organów,
- słabą odporność na choroby,
- chorobę Parkinsona,
- głęboką depresję,
- mutyzm wybiórczy oraz paraliżujące fobie społeczne.

Zmuszenie ucznia dializowanego, dziecka w trakcie chemioterapii lub nastolatka po próbie samobójczej do wielogodzinnej, wyczerpującej podróży i stawiennictwa przed stacjonarną komisją egzaminacyjną jest aktem **dyskryminacji**. Doprowadzi to do wykluczenia tych dzieci od możliwości realizowania obowiązku nauki, chociaż one i ich rodziny bardzo tego chcą.

III. Kryzys dotyczący rodziny oraz kadry pedagogiczne

Zaproponowane zmiany nie dotyczą wyłącznie samych uczniów. To działanie wymierzone w wrażliwe grupy społeczne. Konsekwencje tego rozporządzenia poniosą: **uczniowie, matki, ojcowie, babcie, dziadkowie, bracia, siostry i całe rodziny**. Ponadto zaważy to o losach kadry oświatowej: **nauczycieli, opiekunów, pedagogów, psychologów oraz pracowników administracji**.

Wprowadzenie bezwzględnego przymusu stacjonarności wywoła szereg negatywnych zjawisk:

- **Wykluczenie komunikacyjne:** Cyfrowa edukacja domowa skutecznie wyrównywała szanse dzieci z terenów wiejskich i małomiasteczkowych. Wymóg stawiennictwa zmusi uczniów, ale także nauczycieli (którzy nierzadko sami zmagają się z niepełnosprawnościami) mieszkających w małych wsiach, do pokonywania setek kilometrów do dużych aglomeracji, np. do Warszawy celem zdania kilkunastu egzaminów w roku.
- **Kryzys ekonomiczny i rodzinny:** Rodziny obciążone kosztami leczenia, rehabilitacji czy sprzętu medycznego nie przyjmą finansowo i logistycznie kosztów kilkunastu podróży, noclegów i absencji zawodowych opiekunów w roku szkolnym. Stanowi to jawne kryterium dyskryminacji ekonomicznej.
- **Załamanie kadr pedagogicznych:** Nauczyciele i specjaliści, psychologowie, pedagodzy zrezygnują z pracy, ponieważ odgórne wymogi stacjonarne uniemożliwią im łączenie wsparcia

uczniów z ich własnymi ograniczeniami zdrowotnymi, niepełnosprawnością, wykluczeniem transportowym lub opieką nad chorymi bliskimi we własnych domach.

- **Retraumatyizacja dzieci:** Zaniechane zostanie poczucie bezpieczeństwa uczniów, którzy opuścili system tradycyjny i dopiero w edukacji domowej, w bezpiecznym środowisku, odzyskali równowagę psychiczną.

IV. Głos obywateli: Wstrząsające historie uczniów i ich rodzin

Uruchomiona przez naszą Fundację petycja (link: <https://stop117.fabiandigital.org>) do Parlamentu Europejskiego oraz Polskiej Administracji w zaledwie krótkim czasie zebrała szereg dramatycznych apeli. Poniżej przytaczamy zaledwie ułamek świadectw (zanonimizowanych), które dowodzą, że zakaz egzaminów online zniszczy życie tysiącom rodzin:

Poniższe świadectwa stanowią autentyczny zapis doświadczeń rodzin i uczniów. Zostały one przytoczone w oryginalnym brzmieniu, aby w pełni oddać stan faktyczny. Fundacja nie ingerowała w ich treść, stanowią one wyłączny głos ich autorów.

IV.I Głosy o ratowaniu zdrowia psychicznego i ofiarach przemocy w tradycyjnej szkole:

a)

b)

c)

d)

Zanonimizowano w oficjalnej publikacji ze względu na wrażliwość danych (w oryginale nie podano danych osoby, która umieszcza komentarz – są to same komentarze bez wskazania konkretnych osób.”

IV.II Głosy rodziców dzieci w spektrum autyzmu, z zespołem Aspergera i fobiami społecznymi:

a)

b)

c)

d)

Zanonimizowano w oficjalnej publikacji ze względu na wrażliwość danych (w oryginale nie podano danych osoby, która umieściła komentarz – są to same komentarze bez wskazania konkretnych osób.”

IV.III Głosy o ciężkich chorobach fizycznych, zagrożeniu życia i barierach logistycznych:

a)

b)

c)

d)

e)

Zanonimizowano w oficjalnej publikacji ze względu na wrażliwość danych (w oryginale nie podano danych osoby, która umieściła komentarz – są to same komentarze bez wskazania konkretnych osób.”

IV.II Głosy rodziców dzieci w spektrum autyzmu, z zespołem Aspergera i fobiami społecznymi:

a)

b)

c)

d)

Zanonimizowano w oficjalnej publikacji ze względu na wrażliwość danych (w oryginale nie podano danych osoby, która umieściła komentarz – są to same komentarze bez wskazania konkretnych osób.”

IV.III Głosy o ciężkich chorobach fizycznych, zagrożeniu życia i barierach logistycznych:

a)

b)

c)

d)

e)

Zanonimizowano w oficjalnej publikacji ze względu na wrażliwość danych (w oryginale nie podano danych osoby, która umieściła komentarz – są to same komentarze bez wskazania konkretnych osób.”

IV.IV Głosy nauczycieli i osób dorosłych w trudnej sytuacji życiowej:

- a) Zanonimizowano w oficjalnej publikacji ze
względu na wrażliwość danych (w oryginale nie
b) podano danych osoby, która umieściła
komentarz – są to same komentarze bez
c) wskazania konkretnych osób."

V. Odpowiedź na obawy MEN dotyczące integracji i rzetelności egzaminów

Chcielibyśmy również odnieść się do pojawiających się w przestrzeni publicznej obaw dotyczących braku integracji w edukacji domowej. Z naszych doświadczeń wynika zgoła odmienny obraz sytuacji, że edukacja domowa izoluje dzieci i pozbawia je integracji społecznej. **To nieprawda.** Edukacja domowa to w pełni świadomy wybór ucznia i jego rodziny. Jeśli dziecko nie czuje się dobrze psychicznie w szkole stacjonarnej – ponieważ doświadcza przemocy rówieśniczej, znęcania się, a przeciążony system, z powodu braków kadrowych, nie potrafi dostosować warunków do jego potrzeb – to przejście na edukację domową jest rozwiązaniem ratującym zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia.

Obecnie osoby w ED są w pełni zintegrowane: mają swoich rówieśników, uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez społeczność szkolną zarówno w przestrzeni online, jak i stacjonarnie, korzystają z dedykowanych aplikacji i przestrzeni wirtualnych. Na platformach edukacyjnych dostępni są pedagodzy i specjaliści. Uczniowie mogą się do nich umówić, wziąć udział w zajęciach rozwojowych i grupach wsparcia. Zmuszanie dziecka do fałszywej „integracji” w szkole stacjonarnej, w której jest zaniedbywane psychicznie i z powodu której musi wielokrotnie zmieniać placówki, jest nie do zaakceptowania.

Równie chybiony jest argument o braku rzetelności egzaminów online. Poważne placówki w Polsce, jak pokazują studia przypadków, w tym autorskie postulaty bezpieczeństwa zgłaszane w toku konsultacji gwarantują najwyższe standardy bezpieczeństwa.

Procedury te obejmują:

- **Trzyetapową weryfikację tożsamości ucznia** (kod uwierzytelniający, okazanie legitymacji do kamery, wizualna identyfikacja przez komisję w czasie rzeczywistym).
- **Trójstopniowy nadzór merytoryczny** (komisja egzaminacyjna, nauczyciele-metodycy, dyrekcja).
- **Rejestrację środowiska ucznia** (w tym pokazanie przestrzeni przed ekranem oraz kontrola nad tzw. "zasadą czystego biurka") .
- **Całkowitą rejestrację przebiegu egzaminu (audio-wideo)**, przechowywaną na bezpiecznych serwerach, do której pełen wgląd mają organy nadzoru pedagogicznego (Kuratoria). Takiego poziomu transparentności i możliwości kontroli wstecznej nie gwarantuje żadna szkoła stacjonarna w Polsce przy egzaminach ustnych.

VI. Braki w Ocenie Skutków Regulacji (OSR)

W sekcji 7 dokumentu OSR, badającej „Wpływ na rodzinę, obywateli oraz osoby niepełnosprawne i osoby starsze”, Ministerstwo Edukacji wpisało **same zera** w ujęciu pieniężnym dla perspektywy 10 lat (0 0 0 0 0 0) oraz słowo "Niemierzalne" w ujęciu niepieniężnym . Podsumowano to zdaniem: „*Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na (...) sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, osób niepełnosprawnych i osób starszych*” . Przyjęcie założenia o braku skutków finansowych (0 PLN) pomija koszty, jakie realnie poniosą rodziny zmagające się z niepełnosprawnością.

VII. Naruszenie prawa Unii Europejskiej

Projektowane przepisy stoją w sprzeczności z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej:

- **Art. 21 i 26 (niedyskryminacja i integracja osób z niepełnosprawnościami):** Państwo ma obowiązek zapewniać osobom niepełnosprawnym samodzielność. Wymóg stacjonarności bez alternatywy to bezpośrednia dyskryminacja ze względu na stan zdrowia.
- **Art. 14 i 24 (prawo do nauki i dobro dziecka):** Karta gwarantuje, że we wszystkich działaniach władz publicznych najważniejszy musi być najlepszy interes dziecka. Odbieranie bezpiecznego środowiska edukacyjnego łamie to prawo.
- **Regres cyfrowy:** Podczas gdy UE realizuje „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (2021–2027)”, Polskie MEN wprowadza technologiczny regres, podczas gdy prawo dopuszcza obrony doktoratów w formie online. Skierowaliśmy już w tej sprawie oficjalną skargę do Komisji Europejskiej (CHAP 93863).

VIII. Szeroki sprzeciw społeczny, samorządowy i instytucjonalny

Zwracamy uwagę, że obawy Fundacji Fabian Digital podziela całe środowisko oświatowe:

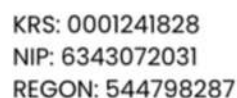
1. **Organizacje pozarządowe i pacjenckie:** negatywną opinie wyraziły m.in. Polski Związek Niewidomych, Śląskie Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobą Parkinsona, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Fundacja Edukacji Domowej czy Fundacja Szkoła Atypowa.
2. **Rzecznik Praw Obywatelskich:** Wystąpił do MEN z oficjalnym pismem (sygn. VII.7031.6.2026.AT), stwierdzając jednoznacznie, że z obecnych przepisów „nie wynika jednak ani zakaz przeprowadzania egzaminów na odległość, ani też obowiązek obecności ucznia w siedzibie szkoły”.
3. **Samorządy:** Urząd Miasta Krakowa, w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, poinformował MEN, że rozwiązanie to uderzy w uczniów przewlekle chorych i z zaburzeniami lękowymi, żądając: „**dopuszczyć możliwość przeprowadzania egzaminów w trybie zdalnym w sytuacjach wyjątkowych**”.
4. **Politycy:** W obronie uczniów z niepełnosprawnościami wniesiono szereg oficjalnych interpelacji poselskich (m.in. nr 17749, 16422, 16917, 16062), pytających MEN, jak ma zamiar zrealizować prawo do nauki tych dzieci w świetle wprowadzanych obostrzeń.

WNIOSEK KOŃCOWY

W związku z powyższym, mając na uwadze dobro 60 tysięcy dzieci, ich rodziców, rodzin oraz tysięcy współpracujących nauczycieli, prosimy o zajęcie oficjalnego stanowiska przez Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w obronie uczniów z niepełnosprawnościami oraz o przesłanie tego stanowiska bezpośrednio do naszej Fundacji, a także przekazanie go do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Biorąc pod uwagę wagę problemu oraz zagrożenie dla tysięcy dzieci, liczymy na Pani osobiste zaangażowanie, niezależną ocenę sytuacji oraz wystąpienie w obronie praw uczniów z niepełnosprawnościami.

Łączę wyrazy szacunku,
Fabian Kowalski
Prezes Zarządu

Fundacja Fabian Digital
ul. Mikołaja Kopernika 14,
40-064 Katowice

www.fabiandigital.org
kontakt@fabiandigital.org
tel. 726 384 590

KRS: 0001241828
NIP: 6343072031
REGON: 544798287

- Opinia prawna LEXBRIDGE (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)

VI. Dokumenty i projekty ustaw Szkoły w Chmurze

- Pismo do Rzecznika Praw Obywatelskich (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Stanowisko Fundacji Szkoła w Chmurze w konsultacjach rozporządzenia MEN (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- List otwarty do MEN (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Kierunki wzmacniania bezpieczeństwa egzaminów zdalnych (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Postulaty rzetelności procedur egzaminacyjnych (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Stan prawny (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Zastrzeżenia do protokołu kontroli KO w Warszawie (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 05.01.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Wyjątki z zaleceń kuratoriów w Olsztynie, Wrocławiu i w Warszawie (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Pismo przewodnie do projektu ustawy, proponowanej przez Szkołę w Chmurze (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Projekty ustawy, proponowanej przez Szkołę w Chmurze (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)
- Uzasadnienie do projektu ustawy proponowanej przez Szkołę w Chmurze (autor: Szkoła w Chmurze) (PDF, 26.06.2026 r., Szkoła w Chmurze)

VII. Oficjalne projekty i publikacje resortowe (MEN)

- Projekt rozporządzenia zakazu egzaminów online (autor: MEN) (PDF, 26.06.2026 r., RCL)
- Uzasadnienie projektu rozporządzenia (autor: MEN) (PDF, 26.06.2026 r., RCL)
- Ocena skutków regulacji (autor: MEN) (PDF, 26.06.2026 r., RCL)

VIII. Ustawy i akty prawne

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (PDF, 26.06.2026 r.)
- Wydruki zanonimizowanych komentarzy pod petycją (Kilkadziesiąt stron, w tym m.in. zacytowane świadectwa rodziców i uczniów potwierdzające wyżej opisany stan faktyczny).